

Renáta Balázs

Identificarea diferențelor contextuale ale abordărilor transnaționale în literatura maghiară și finlandeză

Cuvinte cheie: transnaționalism, istoriografie națională, literatura suedezo-finlandeză, literatura maghiară emigrantă

Scrierea istoriei literare naționale a fost discutată recent în cadrul transnaționalismului, transculturalismului și translingvismului. În ultimii câțiva ani transnaționalizarea domeniului literar finlandez a început datorită unor autori (autoare) cu origini imigrante. Discursul teoretic asupra receptării operelor lor a condus la reevaluarea câmpului literar finlandez. Cu toate acestea, literaturile scrise în afara Finlandei se află încă la periferia lucrărilor teoretice finlandeze. Articolul aruncă o privire mai atentă asupra literaturii suedezo-finlandeze și își propune să o situeze în istoriografia națională finlandeză. Literaturile transfrontaliere precum literatura maghiară transilvăneană au fost, de asemenea, discutate în cadrul transculturalismului și monolingvismului în teoria literară maghiară. Datorită abordărilor transnaționale, literatura maghiară din Occident primește o atenție mai mare. Articolul tratează diferențele contextuale ale abordărilor transnaționale cu privire la fenomenele literare menționate mai sus.

Imola Bán

Anecdotism și metaficțiune în romanul lui András Cserna-Szabó

Cuvinte cheie: anecdota, contemporan, metaficțiune, parodie, subversiune

Romanul lui András Cserna-Szabó: *Az abbé a fejével játszik (Abatele se joacă cu capul său)* este o încercare nouă și îndrăzneată a scriitorului. Citim povestiri dezbinată, slab înrudite, fragmentarea fiind cea mai importantă caracteristică a operei. Este o încercare de reînnoire a genului, dar în același timp se conectează și la tradiție pentru că rehabilitează anecdota și narațiunea anecdotică într-un mod inovativ. Se pare că anecdota poate fi un gen foarte productiv în literatura maghiară contemporană. Este o formă narativă eficientă, care poate să se reînnoiască și să fie reinterpretată în fiecare epocă, permițând în mod simultan divertismentul, reflexia de sine poetică și interpretare existențială profundă. Anecdota și narațiunea anecdotică se alătură armonios cu metaficțiunea ludică, forma de prezentare auto-referențială care își dezvăluie propriile mecanisme prin referințe explicite fiind cea mai importantă caracteristică a amândurora.

Éva Noémi Blázovics

Întâlnirea cu străinul din perspectiva copilului

Cuvinte cheie: narator copil, realism magic, străin, perspectiva copilului, multilingvism

În acest studiu, compar capitolul intitulat *Tunelul* din romanul lui György Dragomán *Regele alb* cu nuvela lui Ervin Lázár *A tolvaj [Hoțul]*, care face parte din ciclul de nuvele *Csillagmajor [Ferma stelelor]*.

Interpretarea pune accent pe întâlnirea cu străinul. Voi analiza acest aspect explorând particularitățile perspectivei copilului și discursul caracteristic realismului magic. Ambele opere literare plasează un copil în poziția naratorului. Lumea familiară lui reprezintă planul real, în timp ce lumea imaginată revelată de apariția străinului reprezintă codul supranatural. În interpretare, acord atenție descrierii străinului, comportamentelor și interdicțiilor asociate acestuia. Prezint rolurile care determină atitudinea copilului, procesele de acceptare și cunoaștere.

Tamás Hunor Kecskés

Identitate, traumă, timp – perspectiva narativă în romanul *Fără destin* de Imre Kertész

Cuvinte cheie: Holocaust, focalizare, identitate narativă, traumă, formele timpului în roman

Romanul lui Imre Kertész, *Fără destin* nu este în primul rând captivantă datorită inovațiilor în structură, poetică sau în configurație de gen, așa cum sunt multe alte opere din istoria romanului secolului XX. În romanul său, tehnica narativă este cea care aduce ceva radical nou în narațiunea literară - ea îi permite să transmită chiar și ceea ce pot fi considerate evenimente traumatice. Experiența eului în vârstă este reprimată în mod deliberat, iar locul ei este aproape întotdeauna luat de opiniile tânărului alter-ego. În puncte strategice ale textului, narațiunea alunecă spre un alt punct de focalizare: își suspendă temporar subordonarea și poziția, tocmai prin adoptarea perspectivei actorului responsabil de sensul amenințării actuale. Atunci când Gyuri renunță la aceste strategii și își asumă responsabilitatea, el dobândește o identitate narativă.

Krisztina Kovács

Variații ale graniței în proza lui Sándor Hunyady

Cuvinte cheie: Sándor Hunyady, graniță, discurs spațio-poetic, modernism

Pentru a enumera spațiile de viață ale lui Sándor Hunyady care condensează un amestec cultural, trebuie să trecem în revistă principalele idei și teze din jurul unui discurs poetic despre spațiu. Lucrarea se concentrează asupra aspectelor acestor modele care pot fi aplicate la textele literare, utilizând conceptele unor teoreticieni reprezentativi ai discursului poetic asupra spațiului. Modelele identitare bogate, inseparabile de conduita de viață și de spațiile de viață ale lui Hunyady sunt locurile descoperite parțial prin călătorii, ca și categorii necesare pentru a "citi" diverse scene din Cluj, Budapesta, Bácska, Partium sau Transilvania. Ne putem apropia de înțelegerea lor analizând tiparele graniței, limitele neclare ale nopții, mitologia orașului. Lucrarea încearcă să interpreteze opera lui Sándor Hunyady, pornind de la formele spațiale ale prozei sale și folosind câteva dintre exemplele tipice ale experienței de graniță, ca pe un univers încorporat în terenurile literare ale modernismului, exprimând viziunile spațiului în epocă.

Enikő Molnár-Bodrogi

Simboluri ale naturii în poeziile lui Lajos Áprily și Bengt Pohjanen

Cuvinte cheie: Lajos Áprily, Bengt Pohjanen, simboluri ale naturii, valori morale, minoritate lingvistică.

În acest studiu, voi analiza felul în care doi poeți – reprezentanți ai două minorități finougrice – reflectă în operele lor natura înconjurătoare: Lajos Áprily, unul din reprezentanții de seamă ai mișcării literare transilvaniste și Bengt Pohjanen, cel mai de seamă poet, scriitor și reprezentant al minorității meänkieli din valea râului Torne din Suedia. În fluxul mereu schimbător al politicii, amândoi simt nevoia să ancoreze propria lor identitate, precum și cea a grupului lingvistic din care fac parte, de un factor constant care emană siguranță. Acest factor este la amândoi pământul natal restrâns, cu toate trăsăturile ei specifice. E interesant de observat felul în care ambianța, natura devine valoare morală în operele lor. Se poate distinge la amândoi dizarmonia dintre cauza negativă (constrângere la starea minoritară) și efectul pozitiv (cultivarea propriei limbi și culturi, construirea propriei identități), precum și dizolvarea acestora în poezie.

Emese Ingrid Nagy

Reinterpretarea volumelor devoționale despre moarte și Judecata de Apoi în opera lui Bálint Lépes. Reprezentări ale morții și semnificația lor privind schimbarea atitudinii față de moarte în epoca modernă timpurie

Cuvinte cheie: schimbarea atitudinii față de moarte, reprezentări ale morții, volume devoționale, discursul religios.

Lucrarea discută impactul schimbării atitudinii despre moarte asupra literaturii epocii moderne timpurie, privind special aspectele acestei schimbări în literatura secolelor al XVI-lea și al XVII-lea. Încadrată în această perioadă, opera episcopului Bálint Lépes despre moarte și Judecata de Apoi include aproape toate speciile literare convenționale legate de moarte provenite din epoca medievală, dar preferate și în epoca modernă timpurie. Luând în considerare trăsătura menționată a textului, partea a doua a lucrării încearcă să prezinte o analiză profundă a aspectelor schimbării atitudinii despre moarte și impactul acestei schimbări cu privința în special la folosirea reprezentărilor morții într-un text devoțional.

Anikó Novák

Evadarea ca program de viață în ultimele romane ale lui Iván Sándor

Cuvinte cheie: Iván Sándor, literatura refugiaților, refugiați, Edward Said, Zygmunt Bauman

Criza refugiaților din ultimii ani este un subiect marginal în literatura maghiară, dar Iván Sándor reflectă asupra ei în două dintre cele mai recente romane ale sale. Cele două romane sunt îndepărtate în timp și spațiu, dar cele două narațiuni se completează pentru a picta o imagine nuanțată a modurilor, istoriei culturale și rolul evadării în viața unui individ. Primul roman creează atmosfera riscantă și fără speranță a erei descriind fluxul constant de mulțimi, în timp ce celălalt volum se concentrează pe poveștile individuale de evadare. Pe lângă motivele evadării romanele sunt legate prin mai multe fire. Acest studiu examinează motivul evadării și stratificarea acestuia în aceste opere și își propune să arate cum evadarea devine un program de viață pentru unii dintre personaje.

Anikó Polgár

Spațiile mitice și translocale în opera lui Anna Hajnal

Cuvinte cheie: Anna Hajnal, translocal, poezie, memorie, sacru și profan

Studiul explorează spațiile mitice și translocale în poeziile lui Anna Hajnal (1907–1977). Spațiile translocale nu aparțin unui singur oraș, unei singure culturi, ele sunt multistratificate,

în continuă evoluție. Opera lui Anna Hajnal, membru al celei de-a treia generații a revistei literare *Nyugat* (Occident), are multe aspecte transculturale. Ea a crescut într-un sat de limbă germană (Kohfidisch, Gyepüfüzes), într-o familie cu identitate maghiară-evreiască, iar memoria recurentă a acestui mediu a oferit o bază simbolică pentru crearea lirică a hibridizării spațiale. Studiul tratează activarea spațiilor de memorie, vizualizare, motivul oglinzii ca poartă de intrare între profan și sacru, fuziunea spațiilor mitice și exotice (labirint, lumea de dincolo, junglă) cu cel domestic.

Katalin Sándor

Dislocări transnaționale în filmul *Western* (2017) de Valeska Grisebach

Cuvinte cheie: film transnațional, coproducție, Western, Valeska Grisebach, Școala Berlineză

Lucrarea se concentrează asupra aspectelor transnaționale ale filmului *Western* (regizat de Valeska Grisebach în 2017), care se manifestă nu doar în procesul de producție, ci și în narativa și genul filmului. Inversând direcția Est–Vest a migrației transnaționale a forței de muncă, filmul plasează muncitori germani ca străini într-un mic sat bulgăresc, expunând (mai ales prin figura protagonistului german) experiența dislocării. Lucrarea examinează modul în care filmul pune în scenă întâlnirile și conflictele cotidiene dintre comunitatea germană și cea bulgară și deconstruiește conceptele ierarhice și omogenizante care juxtapun Europa de Vest cu Europa de Est ca „celălalt.” Filmul lui Grisebach conectează limbi, etnii și culturi (cinematografice) care nu sunt ele însele omogene și rearanjează conceptele noastre despre acestea. De asemenea, creează o „zonă de contact” pentru regândirea noțiunii de național, local, regional și global. În acest fel, filmul scoate în evidență potențialul transformator inerent perspectivelor transnaționale.

Melinda Szmotku

Recepția legendei Sfântei Agneza în Ungaria secolelor XVI-XVII

Cuvinte cheie: fecioară martiră, legendă, codex, compilații, cultul sfinților

Cultul Sfântei Agneza din Roma a rămas viu și în Evul Mediu, legenda fecioarei martire a fost adăugată în mai multe colecții de predici și de legende din Regatul Ungariei medievale. Cele mai vechi texte latine despre sfânta Agneza (biografia Sfântului Ambrosiu din Milano despre Sfânta Agneza, legenda din colecția *Legenda Aurea*) au devenit parte a colecțiilor de texte hagiografice scrise sau editate în Regatul Ungariei și părțile de țări ungarofone din secolele XVI-XVII ca traduceri și compilații. Diferența dintre compilațiile existente din vechea Ungarie

istorică depinde de conținutul codicei și colecției de predici, de temele predicilor, de contextul altor legende din același codice și de contextualizarea legendelor creștine în perioade diferite ale vieții private și publice. Acest studiu prezintă elementele păstrate, elementele nou adăugate și schimbările efectuate în compilațiile textuale hagiologice din vechea Ungarie istorică ale secolelor XVI-XVII din perspectiva textuală a legendei latine din *Legenda aurea*.